

POLÍTICA CULTURAL PRESENTACIÓ

Balaguer homenatjarà Teresa Pàmies amb un muntatge teatral

Activitats culturals per celebrar el centenari del naixement de l'escriptora

[BALAGUER] Un espectacle teatral sobre la vida i obra de l'escriptora i activista política Teresa Pàmies serà una de les activitats més destacades de l'homenatge que li rendirà la seua localitat natal, Balaguer, per celebrar el proper mes d'octubre el centenari del seu naixement. La biblioteca Margarida de Montferrat va acollir ahir la presentació del programa del que serà l'Any Teresa Pàmies a la capital de la Noguera, una efemèride en reconeixement a l'autora de *Testament a Praga* que també es commemorarà en altres punts de Catalunya, en especial a Barcelona.

Així, la celebració a Balaguer començarà el 10 de setembre, en el marc dels actes de la Diada, en els quals Pàmies serà la protagonista. El 29 de setembre també hi ha prevista una ruta literària per Balaguer que repassarà els escenaris que apareixen als seus llibres i fins a la seua casa natal, actualment un alberg per a pelegrins del Camí de Sant Jaume. A l'octubre, la biblioteca acollirà una exposició sobre l'escriptora –itinerant a petició de les biblioteques de tot Lleida que la sol·licitin i vulguin sumar-se a l'esdeveniment–, i també una conferència a càrrec d'un especialista en la seua obra, membre de la Càtedra Màrius Torres de la Universitat de

AJUNTAMENT DE BALAGUER

Presentació ahir a la biblioteca Margarida de Montferrat de Balaguer de l'Any Teresa Pàmies.

Lleida. Igualment s'ha previst organitzar un acte per col·locar una placa commemorativa a la casa natal de Pàmies. El programa d'activitats tindrà el punt àlgid el diumenge 6 d'octubre (dos dies abans del centenari del seu naixement) amb l'estrena al Teatre Municipal de l'espectacle d'homenatge *Teresa Pàmies 1919-2019*, una proposta artística d'Enric Arquimbau i Bada-pas.

EL PERSONATGE

Centenari. Teresa Pàmies va nèixer a Balaguer el 8 d'octubre del 1919 i va morir a Granada el 13 de març del 2012. Activista política, va viure l'exili de postguerra del 1939 al 1971 a l'Amèrica Llatina, Txecoslovàquia i França.

Obra. Va publicar novel·la, dietaris, narrativa, articles i reportatges que, en bona mesura, són el testimoni de la Guerra Civil i l'exili republicà: *Testament a Praga* (1971, premi Josep Pla), *Jardi enfonsat* (1995) o *Cròniques de comiat* (2000).

Maria Barbal torna amb la història d'una amistat marcada per la guerra

La prolífica escriptora de Tremp publica el llibre 'A l'amic escocès'

Lleida
A. SÁNCHEZ

"La novel·la parteix d'uns documents verídics, una mena de dietari, amb els neguits d'un soldat republicà que està a l'hospital esperant una nova destinació i recuperant-se de les ferides de guerra", explica a LA MAÑANA Maria Barbal. No obstant això, l'aclamada autora de *Pedra de Tartera* reconeix que no trobava la manera de donar-li forma de llibre i d'apropar la història al lector. Uns anys més tard, a l'escriptora de Tremp, li van arribar nous documents, una segona remesa, amb cartes d'amor que el mateix soldat va escriure a una noia que acabaria sent la seva dona. "Aquí és quan vaig veure que el personatge tenia una trajectòria i que reaccionava al que li havia passat durant la Guerra Civil".

A *l'amic escocès* (Columna) explica la història d'amistat entre un jove noi del Pallars, Benet Enrich, que veu com les seves aspiracions, ser artista i viure de la cultura, se'n van a orris per culpa de la guerra i en George, un escocès que s'apunta a les brigades internacionals perquè combrega amb el comunisme i vol fugir de la tirania del seu pare. En aquest context de guerra, neix la història d'amistat entre els dos joves. "Es coneixen en un hospital, tots dos

FOTO: A.S. / Maria Barbal, ahir a Lleida, amb la seva nova novel·la

malferits, en un context dur i un moment en què la República està perdent la guerra. És en aquesta situació de dependència, i de sostenir-se en un moment difícil, que neix l'amistat", comenta Barbal. Al cap de 30 anys, en plena maduresa, tots dos es retroben; "el Benet, admirant la capacitat del George de trencar amb el passat i ser periodista, el que ell no ha pogut ser, i el George, admirant la capacitat del Benet de reconstruir la seva vida, casar-se, i convertir-se en una persona honesta". A *l'amic escocès* no és una

novel·la de guerra, tot i que és un rerefons important per entendre la història i el caràcter dels seus protagonistes. El relat recorre diferents aspectes de la vida del Benet, els seus somnis, les relacions familiars, les ferides de la guerra, les renúncies i, en especial, la seva història d'amor amb l'Elvira. Per explicar la història, Barbal s'ajuda de la llengua i les localitzacions del Pallars per "ser fidel al personatge i situar el lector en el lloc dels fets". L'èxit de *A l'amic escocès* és tal que ja s'ha fet una tercera edició.

La Càtedra Màrius Torres estrena a Lleida l'antologia en rus del poeta

FOTO: M.A.A. / Moment de la presentació a Sant Petersburg

Després de presentar-se amb èxit a Sant Petersburg el passat mes de setembre, *Cmuxu / Poèsies*, la primera antologia poètica bilingüe català-rus de Màrius Torres, impulsada per la Càtedra de la Universitat de Lleida (UdL), es presentarà demà dijous (19.30 hores) a la Facultat de Lletres. Publicada el 2018 a l'editorial Néstor Història, el llibre és una de les contribucions de la Càtedra Màrius Torres al 75è aniversari de la mort del poeta lleidatà i recull una quarantena de poemes traduïts per Olga Nikolaeva i Andrei Rodoski, com ara les *Cançons a Mahalta*, *La ciutat llunyana* o *Dolç àngel de*

la mort.

Fins ara la Càtedra Màrius Torres ha impulsat, a més de la traducció en rus, una traducció en italià i una en romanès de l'obra de l'escriptor lleidatà —*Una debòle allegria. Antologia poetica* (Tullio Pironti Editore, Nàpols, 2012), *Sfinxul din noi. Antologie poetică* (Editura Meronia, Bucarest, 2017)—, i ara n'està ultimant una altra a l'alemany. La presentació s'emmarca en el *Seminari Rússia i Catalunya: literatura, viatges, traduccions*, que organitza la Càtedra que dirigeix Joan Ramon Veny i que se celebra a la Facultat de Lletres des d'avui i fins al divendres.

ToTDiesel
Pol. Ind. "El Segre" C/ Minería, 20
25191 - Lleida - Tel. 973 18 42 96

FAP/DPF FILTRE DE PARTÍCULES

El filtre de partícules del seu vehicle està dissenyat per a eliminar les partícules en suspensió dels gasos d'escapament. Amb el pas del temps, depenent de diferents factors, s'acabarà obstruint parcial o totalment, causant al vehicle un augment de consum i pèrdua de potència.

Si el FAP està molt obstruït per falta de manteniment no es podrà reutilitzar i serà inevitable substituir-lo per un de nou.

Consell:

Els filtres FAP es regeneren automàticament, però en vehicles que fan molta ciutat, trajectes curts o poca carretera, acostumen a patir problemes greus d'obstrucció.

TotDiesel recomana fer córrer el vehicle durant 30 minuts a 2.500 revolucions, així s'activa la regeneració passiva mitjançant l'augment de temperatura, necessària per tal d'eliminar en gran mesura les partícules depositades.

Solució de l'obstrucció:

A TotDiesel disposem de maquinària específica per a la neteja dels filtres FAP sense desmuntar-los. Aquesta solució ràpida i econòmica estalvia la compra i substitució d'un nou FAP, que té un cost mitjà de 700 €.

POLÍTICA CULTURAL PATRIMONI

La Seu Vella viatja a Madrid

L'alcalde de Lleida presenta la candidatura a la Unesco, "un projecte d'orgull de ciutat" || **Compromís amb Cultura per arribar a París l'any 2023**

REDACCIÓ

[MADRID] L'alcalde de Lleida, Fèlix Larrosa, va donar a conèixer ahir en un acte públic a Madrid la candidatura del Turó de la Seu Vella a Patrimoni Mundial de la Unesco, que va qualificar com "un projecte d'orgull de ciutat". En un acte celebrat al Club Allar, al carrer Ferraz de la capital espanyola, Larrosa va presentar el projecte davant de personalitats de la política, la cultura, la comunicació i l'economia del país, entre els quals figuraven la ministra de Política Territorial, Meritxell Batet; el president de Renfe, Isaias Taiboa; la *country manager* de Qatar Airways a Espanya i Portugal, Marimar Laveda; Rosario López Meras, de la Fundació Banc de Santander; o la lleidatana Joana Bonet, consellera editorial de Prisma Publicacions. L'alcalde va destacar que la candidatura a la Unesco representa "un projecte de ciutat ambiciós, singular i arriscat, que va més enllà del patrimoni pel seu valor simbòlic i per la capacitat de generar transformació urbanística a l'entorn més immediat i al conjunt de Lleida."

Larrosa va remarcar el compromís del ministeri de Cultura per poder presentar la candidatura a la Unesco a París l'any 2023. Val a recordar que el ministre, José Guirao, ja va informar el 28 de gener passat en la visita la Seu Vella que l'Estat ja té decidits els candidats anuals

La ministra de Política Territorial, Meritxell Batet, va acompanyar l'alcalde, Fèlix Larrosa, ahir a Madrid.

fins al 2022. Per la seua part, la ministra Batet va manifestar ahir el suport del Govern a la candidatura, encara que va afirmar que "el camí en aquest procés, com tots, és llarg". Batet va afegir que "estic segura que la seua acceptació significarà un impuls per a la ciutat". "És un monument que impressiona, sobretot, la seua història", va afegir.

Reunió bilateral demà amb el ministeri per acabar de polir el dossier del Turó

■ L'alcalde de Lleida va subratllar la tasca que s'ha dut a terme en els últims anys per impulsar la candidatura, amb un dossier que ha superat molts informes i avaluacions. De fet, demà està prevista una reunió bi-

lateral a Madrid amb el director general de Belles Arts de Cultura, Román Fernández-Baca, per acabar de polir el dossier. Larrosa va assegurar que "els assistents han quedat sorpresos per la solvència de la candidatura".

PUBLICACIONS

Presenten la poesia de Màrius Torres en rus

[LLEIDA] La Càtedra Màrius Torres de la UdL presentarà demà (19.30, sala de juntes del 2n pis) la primera antologia poètica bilingüe catalanorussa del poeta lleidatà. L'obra reuneix uns quaranta poemes traduïts per Olga Nikolaeva i Andrei Rodoski, com *Cançó a Mahalta*, *La ciutat llunyana* o *Dolç àngel de la mort*, així com un estudi introductori de la filòloga Margarida Prats. La presentació s'emmarca en el seminari *Rússia i Catalunya*, des d'avui i fins divendres a la UdL.

PUBLICACIONS

La revista 'Plec', a l'aniversari de La Saleta

[LLEIDA] La Saleta, l'espai escènic del carrer Ballester de Lleida, obrirà avui els actes de celebració del primer aniversari de la reinauguració amb un nou equip gestor amb la presentació a les 19.30 h de l'últim número de la revista cultural *Plec*, amb actuació inclosa de la ballarina Maria José Moya. La festa d'aniversari se celebrarà demà (20.30, gratuït) amb actuacions sorpresa. En un any, La Saleta ha acollit més de cent espectacles de trenta companyies.

CINE CONFERÈNCIES

"És una vergonya que el Govern només destini el 0,7% a cultura"

ASC

[LLEIDA] La directora de cine i presidenta de l'Acadèmia del Cinema Català (ACC), Isona Passola, va liderar ahir la xarxa organitzada per ERC *Leconomia vista des d'una perspectiva feminista* al Cafè del Teatre de Lleida, i va aprofitar per recriminar a la Generalitat que "és una vergonya que hagi destinat a la cultura tan sols el 0,7% del pressupost". Així mateix, va instar el Govern a prendre mesures urgents en polítiques de joventut. "El 70% dels joves catalans miren i escolten material audiovisual diàriament, però no poden fer-ho en la seua pròpia llengua. Això no té cap sentit. No pot ser que la Generalitat no atorgui els mateixos ajuts culturals que es donen a la resta de països europeus", va sentenciar.

D'altra banda, Passola va de-

Isona Passola (centre), ahir al Cafè del Teatre de Lleida.

fensar la paritat de gènere al cine, encara que va remarcar que és important no "forçar-la" quan es tracta de talent. "A mi una vegada em van donar un premi

iestic segura que va ser perquè sóc dona, això em va molestar moltíssim. Només vaig anar a recollir-lo per educació", va assegurar.

CINE PEL·LÍCULA

Penélope Cruz i Pedro Almodóvar, al 'photocall' del film.

Almodóvar presenta 'Dolor y gloria', que estrenarà el dia 22

AGÈNCIES

[MADRID] Pedro Almodóvar converteix Antonio Banderas en el seu *alter ego* a la seua nova pel·lícula, *Dolor y gloria*, que barreja retalls de la seua biografia amb la ficció i que arribarà als cines el 22 de març amb un re-

partiment en què destaquen Penélope Cruz, Leonardo Sbagaglia i Nora Navas. El director va dir ahir que "no sé si és el meu millor film, sens dubte, és clau en la meua filmografia. Amb el pas del temps es convertirà en una cinta essencial".

La Càtedra **Màrius Torres** presenta la primera antologia traduïda al rus del poeta lleidatà

El llibre és una de les contribucions pel 75è aniversari de la seva mort

L'antologia recull una quarantena de poemes traduïts per Olga Nikolaeva i Andrei Rodoski.

Lleida
REDACCIÓ

La Facultat de Lletres de la UdL, al Rectorat, va acollir ahir la presentació de la traducció al rus d'una antologia del poeta lleidatà Màrius Torres, *Cmuxu / Poesies*, impulsada per la Càtedra que du el seu nom, i que va comptar amb la presència d'Olga Nikolaeva, una de les traductores, la filòloga Margarida Prats, Salvador Escudé, de la Càtedra Màrius Torres i la regidora de Cultura de la Paeria, Montse Parra.

Publicada al 2018 i ja presentada a Sant Petersburg, l'antologia recull una quarantena de poemes, com ara *Cançons a Mahalta*, *La ciutat llunyana* o *Dolç àngel de la mort*, a més d'un estudi introductori.

El llibre és una de les contribucions de la Càtedra Màrius Torres al 75è aniversari de la mort de l'escriptor lleidatà. A més d'aquesta traducció, la Càtedra, dirigida per Joan Ramon Veny, ha impulsat una en italià i una altra en romanès.

FOTO: Núria García / Moment de la presentació de l'antologia

La presentació d'aquesta antologia està emmarcada en el Seminari *Rússia i Catalunya: literatura, viatges, traduccions*, organitzat per la Càtedra Màrius Torres, dirigida per Joan Ramon Veny, i impartit per la professora de la Universitat Estatal de Sant Petersburg Olga Nikolaeva. El se-

minari finalitza avui (11.30 hores) a l'aula 1.18 de la Facultat de Lletres amb la sessió *Anna Akhmatova i Màrius Torres: dos poetes, un espai artístic*, que es planteja com un seminari participatiu a partir d'una presentació dels dos poetes i comentaris de diversos textos.

La joieria Göcotta exposa la col·lecció 'Anticlàstic'

L'espai Kreative -Avg. Blondel, 34- va acollir ahir la inauguració de l'exposició *Anticlàstic*, amb creacions dels joves artesans afincats a Lleida Patricia San Martín y Jordi Pedrós Shatarski, de la joieria lleidatana Göcotta. La col·lecció recull nombroses peces originals en or, plata, coure i altres metalls.

FOTO: Lúdia Sabaté / Els dos creadors davant l'exposició 'Anticlàstic'

La Fecoll porta els caragols a la cota 2000 de Port Ainé per promocionar l'Aplec

La Federació de colles de l'Aplec del Caragol de Lleida (Fecoll), celebrarà demà dissabte un tast popular de caragols a l'estació d'esquí de Port Ainé, situada al Pallars Sobirà. L'activitat, que es desenvolupa sota el nom de *Caraflocs*, començarà a partir de les 12.00 hores a les terrasses de la cota 2000.

El *Caraflocs* és una col·laboració de Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya (FGC) amb un doble objectiu: continuar promocionant la festa gastronò-

mica lleidatana en la demarcació i dinamitzar les diferents estacions d'esquí.

La segona parada del *Caraflocs* d'enguany se celebrarà el proper dissabte 30 de març a l'estació d'esquí d'Espot, també al Pallars Sobirà.

Aquesta serà la segona edició d'aquesta iniciativa, que l'any passat ja va servir prop de sis-centes degustacions de caragols i cervesa San Miguel en dues accions celebrades a les mateixes estacions.

CRITICA CINEMA

Marcel·lí Borrell / opinio@lamanyana.cat

Al pot petit...

Les històries. Són quatre històries, perquè quatre són els curts que s'emparen rere 'La rata pirata', en català La rata del camí ral, o les aventures facineroses d'una rata llaminera que asalta tot bitxo vivent que passa pel seu camí per robar-los-hi queviures; 'El tigre sense ratlles', un petit tigre que surt a buscar les seves ratlles perdudes, ignorant que l'únic lloc on pot trobar-les és en sí mateix; 'Dos tramvies', o el procés d'aprenentatge d'un petit tramvia que a poc a poc es fa gran mentre assumeix l'envelliment del pare; 'Kuap', quan una cullereta de granota té pressa per convertir-se en gripau, fins que comprèn que la vida està plena d'oportunitats per a créixer.

Les formes. Quatre estils ben diferents marquen la narració de les històries, des del més polit i refinat de la rata i les seves víctimes, fins a l'artesanal de la cullereta de granota, les més variades tècniques d'animació van desfilar per la pantalla. Per tant, la vetllada permet fer un tast agraït sobre les propostes artístiques en l'actualitat. Ben mirat, 'La rata pirata' ('Le rat scélérat', la rata espavilada) ve a ser una mena d'ANIMAC en ses-

sió minúscula i raonable per a gaudi dels més petits de la tribu, que així poden passar-s'ho teta havent fet la migdiada. Els quatre curts-metratges corresponen a quatre nacionalitats europees, el Regne Unit, França, Rússia i Suïssa, i unes altres tantes sensibilitats i maneres d'entendre l'art d'aquells venerables 'dibuixos animats' de tota la vida cinematogràfica. També una confirmació de que hi ha vi-

da divertida més enllà de la Disney Productions. Amb bon criteri, la Generalitat de Catalunya ha doblat els films.

La rata pirata i altres aventures per créixer

Directors:
Jeroen Jaspaert,
Raúl Morales,
Svetlana
Andrionova.
**Regne Unit-
França-Rússia-
Suïssa, 2017.
55'. JCA Alpicat,
Principal Lleida.**

El fons. El complex vitamínic-co-al·ligador de les quatre pel·lícules mai cau en la moralitat, només ens diu que per viure i menjar cal treballar i no pas robar, que cal tenir confiança en un mateix, que no s'ha de tenir pressa per circular per la vida, i que això de créixer és qüestió de temps, paciència i bons aliments.

Les imatges. La rata escombrant, el tigre a l'ombra de les branques de la jungla, el petit tramvia fent-se càrrec del munt de passatgers que el pare no pot transportar, la cullereta entossudida en saltar abans d'hora.

La frase. 'La bossa o la vida', que etziba la rata espavilada.